

**МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕРОЇВ РОМАНУ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА
“НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ” ЯК ПОКАЗНИК РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ
СЕРЕДИНИ ХХ СТ.**

Ірина Гольтер

Дніпродзержинський державний технічний університет

Досліджено мовні особливості героїв роману Дж. Д. Селінджера “Над прірвою у житті”. Розглядаючи мовленнєві особливості героїв твору, автор порівнює їх з особливостями мови сучасних підлітків, показує, як змінився підлітковий сленг за п’ятдесят років, від часу написання роману, зв’язок між мовою і культурою, наголошує, що мова героїв допомагає краще зрозуміти епоху й час, вона сама є віддзеркаленням часу.

Ключові слова: мовна характеристика; мовленнєві особливості; сленг; лексика; вульгаризми; жаргон.

Мова – своєрідна “візитна картка” покоління, це, без перебільшення, ключ до розкриття особистості. Отже, немає, мабуть, потреби говорити, що мова героїв творів Дж. Д. Селінджера, як і героїв будь-якого іншого письменника, творить їхню соціально-психологічну характеристику. До того ж, “художній текст як феномен культури є засобом презентації національного менталітету...Так словниковий знак, влучений у суспільну реальність, виступає не тільки як носій значення, але і як складова частина національної культури, виконуючи кумулятивну функцію” [1, с. 165].

Важливий і перекладацький аспект. Відомо ж-бо: щоб адекватно інтерпретувати художній текст, донести до читача його глибину, слід чітко знати особливості мови героїв. Як зазначає український мовознавець і перекладознавець Л. Архіпова, “для художнього тексту показником порушення зв’язності може бути видозміна в якомусь місці “мовленнєвої характеристики персонажа” – адже у кожного героя є своє особливе мовлення, й не можна допускати, щоб у перекладі така цілісність мовлення порушувалась на рівні стилістики чи ритміки”. [2, с. 48]

Вивчаючи мовленнєві особливості роману “Над прірвою у житті”, ми застосували суто лінгвістичний підхід. До прикладу, О. Мешков пише, що “увагу дослідників і критиків зосереджено на одному мовному шарі – сленгу та вульгаризмах як виразних засобах протесту, незгоди і навіть своєрідного “духовного бунтарства” Голдена” [3, с. 45]

Взагалі, у зарубіжному літературознавстві найдокладніший лінгвістичний аналіз мови роману зробив Дональд Костелло в статті “The Language of The Catcher In the Rue”, вміщеній в антології Г. Грюнвальда [4], де Дональд Костелло впевнений у тому, що “Над прірвою у житті” послужить мовним прикладом для свого часу так само, як “Пригоди Гекльберрі Фінна” розглядають не тільки як літературний твір, а й зразок діалекту 1884 року. Аналізу мови роману, окремим аспектам присвячено роботи М. Тугушевої [5], Н. Шарер [6], М. Буковської [7].

Ми, однак, будемо розглядати мовні особливості Голдена Колфілда не звично, а дещо з іншого погляду – як один із виявів знаків культури, тобто наше завдання – встановити, що характерно:

- для покоління Голдена Колфілда;
- для шкільного життя того часу;
- для великого міста;
- для сімейного спілкування.

Художній манері Селінджера властиво те, що він “пише про підлітка, й не просто про підлітка, а про американського підлітка кінця сорокових – початку п’ятдесятих років, який виховувався у багатій родині” [8, с. 130].

Голден – дитя своєї епохи, витворений її хрестоматійними подіями, сюжетними переплетеннями, ламанням списів, суперечок, з’ясування стосунків. Тож і стилеві мови Голдена Колфілда властива та універсальність, яка дає нам змогу скласти уявлення про мовну характеристику всього покоління, тому що “мова – це не тільки засіб спілкування, а ще й система, яка віддзеркалює мовний досвід певного мовного співтовариства. Мова й культура пов’язані в комунікативних процесах”. [9, с. 31] Не викликає сумнівів той факт, що підлітки висловлюються, використовуючи у своїй мові весь арсенал лексичного, граматичного, стилістичного вираження думки, характерний для свого часу. І те, що Селінджер у “Над прірвою у житті” подає нам прекрасний зразок сучасної йому молодіжної мови, зазначають практично всі літературознавці. На те, що йдеться про молодіжну мову саме 40–50-х років, вказує кілька чинників. Насамперед – це “розкутість” висловлення думки, вживання сленгу, вульгаризмів, слів-паразитів. Як зауважують лінгвісти С. Робертсон, Е. Партридж, Дж. Кларк, С. Поттер та Б. Мальберг, в американському варіанті англійської мови наприкінці 30- поч. 40-х з’явилася тенденція до “огрубішання”, зокрема це стосується мови, якою розмовляє молодь. С. Робертсон вказує на таку особливість: класична літературна англійська перестала бути популярною серед освіченої молоді. Школярі та студенти розмовляють простіше, створюючи власні неологізми, порушують правила граматики, вживають нелітературну лексику тощо [10, с. 67]. А російський мовознавець Б. Пеньков, звертаючи увагу на те, що “особливе місце в мові американських учнів посідають сленг або жаргонізми”, наголошує, що “найбільш специфічними диференційними ознаками розмовного стилю учнів, що відрізняють їхню мову від ...мови інших соціальних і професійних груп, є розмовно-забарвлена шкільна лексика, фразеологізми та сленг” [11, с. 142]. Саме ці особливості й характеризують мову Голдена Колфілда. Розгляньмо їх докладніше.

Хлопець постійно вживає паразитичні слова або словосполучення: sort of (на зразок, як би, трошки тощо) – you felt sort of sorry for her; she was sort of deaf; I was beginning to sort of hate him; і т.д.; this, these, those (цей самий, цей самий): he wrote this terrific book; one of those guys that wear those suits тощо.

Мова Голдена повна відхилень від граматичної норми. Наприклад, він уживає особову форму дієслова після on account of, що вимагає герундія (on account of I was flunking four subjects and not applying myself and all; an account of wasn’t coming back), неправильні форми дієслова (I’d woke him up; she’s been laying here all night), помиляється у вживанні особових займенників у непрямому відмінку (D. B. took Phoebe and I; told Allie and I; kept telling Stradlater and I). Є в мові Голдена чимало сленгових висловів: to shoot the breeze – базікати, to give smb. A buzz – зателефонувати (дзвякнути) до когось телефоном тощо. Однією з характеристик підліткової мови є і постійний набір епітетів, які вживає Голден: phony – “липовий” (phony “поганий”, “вошивий” (lousy teeth, lousy manners); terrific (terrific book, terrific friend, terrific guy); crude (a crude thing to do), crumby (crumby nails, crumby old razor, crumby toilet articles), corny (corny shoes – старомодні черевики, corny jokes – анекдоти з бородою), old (old Ackley, old Haas, old sadist, the little old goddam Governor’s son, the old peak of my hunting hat). Уживає Голден і велику кількість

вигуків: boy (Oro!). (boy, did I get in that house fast; boy, I know it) , for Chrissake = for Christ's sake (for Chrissake grow up – Господи, і коли ти, нарешті, виростеш! I don't know for Chrissake – так не знаю я, нехай йому чорт!).

Читач, безсумнівно, зверне увагу й на те, що Голден уживає вульгаризми – ще одна прикмета молодіжної мови, характерна для американських підлітків перших повоєнних років [10, с. 93]. Наприклад: слово goddam (goddam subway, goddam goddam house, goddam place, goddam book, goddam Elkton Hills), який можна перекласти як диявольський, проклятий, ідіотський, безглуздий, паршивий, смердючий; або його еквівалент heck (touchy as hell, old as hell, charming as hell); грубо-просторічне ass = дупа ((freezing my ass off; a nice old guy that didn't know his ass from his elbow – милий дідусь, який вже не розуміє що до чого) something that gives me a royal pain in the ass – мені від цього кишки вивертає і т. Д.), часто трапляється слово bastard або дієслово to stink і його похідні: іменник stink, прикметник stinking.

Проте Голден – начитаний інтелігент. Спробуймо довести, що й цей шар лексики, яку він уживає, теж характеризує епоху. Його лексикон наповнений модними інтелектуальними, психоаналітичними і соціологічними термінами. Начитаний юнак (“I'm quite illiterate, but I read a lot”) має у своєму словниковому запасі такі слова, як ostracized, unscrupulous, conversationalist, psychic. Отже, ми не можемо не зауважити, що поряд із підлітковим сленгом, яким розмовляє Голден, ми чуємо мову дорослої, досить освіченої людини, котра, до того ж, непогано знає психологію. Він говорить про себе: “I'm just going through a phase right now” (У мене зараз такий період – перехідний вік), і зізнається: “I'm exhibitionist” (Я люблю працювати на публіку). Як видно, Голден уміло користується модною в Америці 30–40-х років (та й сьогодні також) термінологією з психоаналізу, зокрема, знає, що таке “комплекс неповноцінності”. Ці терміни почали широко вживати в США саме в 30–40-х, коли в Америці повірили в те, що психоаналіз – панацея від депресій, неврозів та інших складних психічних станів людини, і коли, як гриби, в країні почали з'являтися психоаналітичні кабінети, де лікарі-психоаналітики намагалися “вилікувати душу” [12].

Не менш цікаві й речення з розмовними “шкільними” ідіомами, з нашаруванням свідомо дібраних слів: They give guys the exquite frequently at Pency. I has a very good academic rating (я маю високий академічний рейтинг).

Мову Голдена Колфілда можна характеризувати як мову, властиву більшості його американських ровесників середини ХХ сторіччя, а отже, вважати однією з ознак масової культури, яка тоді тільки починала розвиватися. На це вказували І. Гарпер, А. О. Хара, Д. Летч, Дж. Костелло, всі вони наголошували чутливість художника до живої розмовної мови, його вміння блискуче відобразити на сторінках роману такі звороти й вислови, що трапляються в мові сучасних (йдеться про 40–50-ті роки. – І. Г.) американців, які до Селінджера зафіксовані не були. Гарпер пише, що в Селінджера “абсолютний слух на розмовну мову” [13, с. 23]. Щоб упевнитися у цьому, використаємо для доказу інші джерела – засоби масової інформації, твори документальної та художньої літератури. Звернімося спершу до ЗМІ, адже, як вказує О. Коновал, “публіцистичний жанр порівняно з художнім демократичніший і відкритіший для мовних нововведень. Зазвичай, мовні інновації з'являються передусім на сторінках газет і журналів. Це, мабуть, можна пояснити тим, що газети й журнали, на відміну від творів художньої літератури, недовговічні. Автори можуть дозволити собі бути сміливішими в мовних експериментах не тільки щодо новизни одиниць, які використовують, а й щодо стилістичних характеристик. Художній жанр консервативніший” [14, с. 87]. До прикладу, улюблене Голденівське *or so* (або

приблизно, на кшталт, щось подібне) читаємо в однойменній статті, присвяченій творчості американської художниці Марсель Сталтер (Marcile Stalter), надрукованій у журналі “American Artist” у листопаді 1948 року: “For a dozen years or so she has been engaged in a scholarly research...” (“American Artist, November, 1948, с. 33), у доробку відомого журналіста Елістера Кука (Alister Cooke “The Colonel and the Tribune”), надрукованій 1947 року, яку ми знайшли в антології його публіцистичних творів, натрапляємо на майже Голденівський вислів “A toast, gentlemen, to the Chicago Tribune, from 1848, still going crazy! [15, с. 26].

Голден уживає слова something, anything у значенні “що-небудь таке, щось на кшталт цього”. Цей вислів, за словами оксфордського професора Д. Балдона, у мові студентів Оксфорду з’явився саме в повоєнні роки. Учений наводить такий приклад: “Yes, that is professor Higgins. He is ninety-seven, or something, I believe. He $\square$ travelled terrifically in Turkey and places when he was a young man and hi had a duel with somebody, or something [16, с. 59].

У романі відомого американського письменника Еріка Сірала (Erich Segal), до речі, студента Гарварду 50-х років, “Однокурсники” (“The Class”), написаному, правда, пізніше, 1984 року, але де йдеться про молодих гарвардців та їхні пригоди 1954 року, є лексика, яку вживає і Голден: I mean, ass (дупа) (I mean, I once thought he had a bullet up his ass; To our beloved Jason Gilbert, ace-racket man and incomparable ass-man), terrific (екстраординарний, жахливий) – I feel terrific today; bastard – oh God, he thought to himself, the bastards killed himself; shit – Shit, thought Jason as he hung up, bursting with frustration тощо.

Звернімося і до англійської літератури, що здається нам цілком правомірним, тому що, як вказує А. Костецька, “з уваги на свою новизну й недовговічність сленг віддзеркалює те, що на цьому етапі модно і є еталоном у конкретній соціальній групі. Америка з її післявоєнними бойовиками і вестернами, які завоювали голови європейських підлітків, манила своїм ідеалом рівних можливостей і духом першовідкривачів... Проникаючи до Європи, насамперед за допомогою кінематографу, американський спосіб життя здійснював і мовну інтервенцію. Тому великий шар у лексиці студентів становлять американізми, взяті, мабуть, із сучасних американських фільмів” [17, с. 98]. У написаному 1976 року романі “Блискучі призи” (“The Glittering Prises”) англійця Фредеріка Рафаела (Frederic Raphael), де також йдеться про студентів Оксфорду 50-х, читаємо такі Голденівські вислови, як to shoot the bull, dirty as hell, a very big deal, buddy, shoot тощо.

Голденівську ширість, виразність мови, як і деякі вислови, що їх уживає герой Селінджера, спостерігаємо в написаній 1955 року автобіографії відомого американського художника Роквелла Кента (Rockwell Kent) “Це я, Господи” (It’s me o Lord”). Це улюблене Голденівське by golly (by God) – and, by golly, he’d proceed to do so!; big deal – it is supposed a very big deal (це вважається чимось надзвичайним), to horse around – клеїти дурня – he started to horsing around; to knock out (відчайдуш намагатися все зробити) – they were knocking themselves out; that was out – це не підходило, це відпадало тощо.

Щоб остаточно довести, що перед нами зразок молодіжного та шкільного сленгу саме 40–50-х років ХХ ст., порівняймо деякі вислови, які вживає Голден Колфілд, з висловами, які вживають сучасні американські підлітки. Для цього ми скористаємось такими словниками: “Русско-американский сленговый разговорник” (1993), Macmillan English Dictionary (2002), Digest (2002–2003). Уявімо собі, як би те, що сказав Голден Колфілд, сказали б сучасні підлітки. Замість – to shoot the breeze – базікати – вони вживають to run off at the mouth, замість it kills me – це мене вбиває – it knocks me dead, коли хочуть наголосити свою чесність, замість висловів “I really

mean it”, “It really doessy”, “if you want to know the truth” – все, що я кажу – чистісінька правда – уживають вислови – I’m speaking nothing but the gospel truth, вболівальники спортивних змагань замість you were supposed to commit suicide, if old Pensey didn’t win – (якби наша команда програла, нам слід було б ледве не перевишатися з горя) використовують фразу – the hole team’ll go down the flame – вся команда програє, а про невдачі розповідають замість слів you mean about my flunking out of Pensey – маєте на увазі, що мене виставили з Пенсі, користуються висловами I’ve got a pink slip, to get thrown out.

Цікава з огляду мовних аспектів художніх творів робота Л. Ш. Адамян “Порівняльний психолінгвістичний аналіз вокабуляра підлітків” [18], у якій автор розглядає роман Селінджера “Над прірвою у житті” і сучасний роман Мер Кебот “Щоденники принцеси: утретє щаслива” (Mag Cabot “The Princes Diaries: Third Time Lucky”) надрукований вже у XXI столітті – 2002 року, і робить висновок, що 50 років саме сленгові слова й вислови “були частково змінені або витіснені іншими словами”. І наводить приклади: сучасний синонім дієслова hang around – гайнувати час – (I just didn’t want hang around anymore – lurk; у розмовну мову перейшли дієслова hang out – разом проводити час, slum – сильно вдарити; слово guts – сміливість, хоробрість (he hated Stradleiters guts) стало вживатися у висловах get the gut, have the guts; слова hot, to be hot – бути сильним у чомусь (he wasn’t too hot at it) – набули емоційнішого забарвлення, тепер вони означають “бути крутим”; замість nuts, to be nuts – псих, божевільний, придурок, з глузду з’їхати, сьогодні вживається nutcase (псих), іменник buddy (приятель, друзяко) – That’s a professional secret, buddy) замінений на dude.

Отже, зміни в мові підлітків за минулі п’ятдесят років очевидні. Як вважає Ю. Волошин: “Кожний хронологічний відрізок у житті суспільства – це культурний зріз цього періоду, адже він віддзеркалює, передає світосприйняття, менталітет носіїв мови того часу, ставлення до тих чи тих понять, подій, фактів. Дякуючи культурі, віддзеркаленій у мові, наступні покоління... спроможні мати повну уяву про культурні смаки, пристрасті, тенденції у літературі, мистецтві, світі культури поколінь, що відійшли” [19, с. 54]. Отже, використовуючи різні джерела – засоби масової інформації, документальну прозу, художні твори, і докладно розглянувши їхню мову, можемо зробити висновок, що в романі “Над прірвою у житті” представлено мову підлітків 1950-х. Селінджер, показуючи в романі зародження ери масової, або, як її часто називають, поп-культури з її відносним примітивізмом, легкістю розуміння та простотою, зробив це в різних аспектах, зокрема й через мову головного героя. “Характерно, що сам термін “масова культура” з’явився в американській пресі наприкінці 30-х років ХХ ст. І закріпився 1944 після виходу в світ статті Д. Макдональдса “Теорія популярної культури” [20, с. 20].

Велике місто завжди накладає відбиток на своїх мешканців, їхній спосіб життя та мислення, тим паче, такий мегаполіс, як Нью-Йорк. Про це пише американський лінгвіст Ірвін Аллен, який розглядає сленг як невід’ємну частину мови мешканців міста й стверджує, що сленг – характерна риса саме міської мови, тому що “віддзеркалює весь досвід життя у великому місті” [21, с. 1] і є його “мовним образом (word image)” [там само, с. 11], має назви для будь-якого аспекту міського життя” [там само, с. 4]. Тому, говорячи про особливості мови в романі “Над прірвою у житті”, ми не можемо не торкнутися і цього її аспекту. Перед нами Америка кінця 1940-х, і саме настроєм післявоєнного часу й відповідає психологічна атмосфера роману. Друга половина 1940-х, як відомо, епоха “маккартизму”, епоха “холодної війни”, коли щораз очевиднішим стає егоцентризм суспільства, прагнення кожного до особистого комфорту. Відомо, що прикметою маккартизму стало так зване

“полювання на відьом”, тиск на тих, хто думає інакше. За словами американського критика Максвелла Гайсмара це призвело “інтелігенцію до морального падіння”. У суспільстві поширився (і Селінджер це зумів яскраво показати) дух специфічної резигнації – покірності. Саме до цього – до примирення з дійсністю, закликає Голдена вчитель Антоліні, вважаючи за обов’язок переконати його в тому, що бунтувати марно. Тому його мова звучить занадто безапеляційно, коли Антоліні суворим “учительським” тоном, навіть не власними словами, а словами психолога Вільгельма Штекеля намагається довести, що “ознака незрілості людини – те, що вона хоче благородно вмерти за праведну справу, а ознака зрілості – те, що вона хоче смиренно жити заради праведної справи” (“The mark of the immature man is that he wants to die nobly for a cause, while the mark of the mature man is that he wants to live humbly for one” [22, с. 190]). Голден не розуміє цього. У Селінджера діти і дорослі – ніби мешканці різних планет, що їх відокремлює глибока прірва. І мова – один із засобів показати цю прірву. На відміну від нервового, вкрай збудженого юнака, який говорить схвильовано, повторюється, помиляється, мова дорослих – грамотна, розважлива, ввічлива. У ній нема жаргонізмів, вульгаризмів, діалектизмів. Так нейтрально говорять Антоліні, Спенсер, сусідка Голдена в купе, інші дорослі.

Прикмети великого міста можемо побачити і в іншій лексиці, яка називає життєві реалії того часу: the car zoomed – машини з ревінням пролітали повз; bycoming attraction – рекламний фільм про найближчі кінопрем’єри; pinball machine – автоматична рулетка; dope-fiend – наркоман (як відомо, наркоманія поширена в мегаполісах); dump – трущоба, а one way – так у великих містах називають вулиці з одностороннім рухом та ін.

Не менш важливими є і сімейні стосунки, адже сім’я – показник розвитку суспільства. І проблеми тогочасного суспільства, зрозуміло, відбиваються на родині. Ми вже казали про те, що після страхіть Другої світової війни американці прагнули спокою, розваг і особистого щастя, не шукаючи собі “зайвих проблем”. Тому в очі впадає насамперед прагнення спокою, якась “поверховість” взаємин. Містер Антоліні та його дружина Ліліан – люди досить молоді – розмовляють між собою ввічливо, доброзичливо, але занадто “холодно” – немов чужі люди. Голден дуже чітко це вловлює, роздумуючи, для чого, власне, одружився його вчитель. Окремі кімнати, як символ роз’єднаності, мають і старі Спенсери, яким вже за сімдесят і які не одне десятиліття прожили разом. Спенсер – людина іншого покоління, тому його мова дещо “старомодна”, тому він ласкаво називає Голдена “мій хлопчик” – “boy”, каже, що він “мав честь” познайомитись з батьками Голдена – (I had the privilege of meeting your mother and dad), вважає його батьків чудовими, вживаючи старомодне французьке “grand”.

Не хочуть обтяжувати себе зайвими проблемами й представники старшого покоління родини Колфілдів. Коли Фібі, бажаючи приховати, що це Голден куриє у кімнаті, повернувшись додому, зізнається, що це робила вона (десятирічна дівчинка!) мати лише мимохідь спокійно зауважує, що це, мовляв, недобре так робити і переводить розмову на інше. Вона не гарячкує, не намагається переконати дитину, називає доньку “young lady” – мила моя, юна дівчинка (так англійці й американці називають дівчат, коли вони ними незадоволені). Жодним словом більше не показує вона свого ставлення. “Фібі, ти, здається, курила? Кажі правду, люба моя.” “Так, я на хвилинку закурила. Один-єдиний раз пустила дим. “Ти засмучуєш мене, Фібі, – сказала мама. Дати тобі другу ковдру?” (“Phoebe, have you been smoking a cigarette in here? Tell me the truth, please, young lady”. “I just lit one for one second. I just took one buff”. “I don’t like that, Phoebe, Mother said. “Do you want another blanket?” [Там само, с. 181]). Тож бачимо: Голден Колфілд уживає сленг, характерний для

підлітків Америки 40-х, відповідну шкільну лексику, нові для того часу поняття – психоаналіз, ексгібіціонізм тощо. Мовою, яка відповідає їхньому соціальному та сімейному станові та місцю проживання – великий мегаполіс – говорять містер Антолліні, Спенсер, Оссенбергер, Стредлейтер, Фібі, місіс Колфілд.

Отже, мова Голдена Колфілда та інших героїв твору допомагає нам краще зрозуміти час, вона сама є відзеркаленням епохи, однією з головних її ознак, важливим знаком культури. Мова героїв твору – це соціально-історичне явище, яке треба розглядати в рамках конкретного часу, конкретної епохи. І вивчення мови літературного твору з культурологічного погляду неодмінне для вияву цінностей і пріоритетів саме конкретної соціальної групи в конкретну епоху – в нашому випадку – Сполучених Штатів Америки кінця 40 – початку 50-х – часу початку розвитку поп-культури.

Розглянувши мову підлітків – школярів і студентів того періоду, бачимо, що найважливішим чинником, який визначив смаки й мовні особливості молодого покоління, – це поп-культура, яка саме й почала творитися в повоєнний період. Сленг та розмовна лексика, яку ми виявили і в мові Голдена Колфілда, і в мові тогочасних ЗМІ, і в інших документальних та художніх творах складається і з “нейтральних” сленгізмів, і з вульгаризмів, табуованої лексики, а також специфічних американізмів, які згодом (вже від середини 50-х років) почали вживатися не тільки в Америці, а й у Великобританії, що вказує на те, що цього періоду американський стиль життя, проникаючи у Старий Світ завдяки кінематографові, охоплював дедалі ширші території.

1. *Акимова И. И.* Язык писателя как отражение культурной памяти народа // Язык и культура. 4-я Международная конференция. Материалы. К., 1996. Ч. 3.

2. *Архіпова Л. Д.* Переклад як інтерпретація // Записки “Перекладацької майстерні 2000–2001”. Львів, 2002. Т. 3.

3. *Мешков А. В.* Творчество Дж. Д. Сэлинджера. Проблемы поэтики. Дис... канд. филол. наук. М., 1996.

4. *Grunwald H. A. Salinger.* A Critical and Personal Portrait. N. Y., 1962.

5. *Тугушева М. П.* Дж. Д. Сэлинджер // Тугушева М. П. Современная американская новелла. М., 1972.

6. *Шарер Н.* Речевая характеристика языка Дж. Д. Сэлинджера в романе “Над пропастью во ржи” // Вопросы филологии. Т. 2. Ташкент, 1970. Вып. 383.

7. *Буковская М.* Сравнительная характеристика оценочной лексики в произведениях М. Твена “Приключения Гекльберри Финна” и Дж. Д. Сэлинджера “Над пропастью во ржи” // Научно-методическая конференция преподавателей кафедр иностранных языков. Челябинск, 1975.

8. *Федотова Л. В.* Образ тинэйджера в английской, американской и отечественной литературе (2-я пол. XX в.) Дис... канд. филол. наук. Майкоп, 2003.

9. *Попова Т. Г.* Национально-культурная семантика языка и когнитивно-социокоммуникативные аспекты. Монография. М., 2003.

10. *Robertson S.* The Development of Modern English. N. Y., 1950.

11. *Пеньков Б. В.* Жанрово-стилистические особенности субъязыка американской средней школы 2-ой половины XX в. Дис... канд. филол. наук. Воронеж, 2003.

12. *Древо познания: раздел “Всемирная история”.* К., 2003.

13. *Harper Ir. J. D. Salinger – thought glasses darkly* // Harper Ir. Desperate Faith. N. Y., 1966.

14. *Коновал Е. А.* Особенности функционирования идеоматики английского языка начала и конца XX века. Дис... канд. филол. наук. М., 2003.

15. *Cooke Alister* The Colonel and the Tribune // America Observed. London, 1989.

16. *Balsdon D.* Oxford now and then. London, 1970.
17. *Костецкая А. Г.* Социолингвистическая характеристика речи образованной молодежи Великобритании и США. Дис... канд. филол. наук. Волгоград, 2001.
18. *Адамян Л. Ш.* “Сравнительно-лингвистический анализ вокабуляра подростков”. Армавир, 2003, депон. В ИНИОН РАН, деп. № 58078.
19. *Волошин Ю. К.* Общий американский сленг: состав, деривация и наук. Краснодар, 2000.
20. *Демченко В.* Культура – массовая культура-пресса // Функціонування літератури у культурному контексті епохи. Дніпропетровськ, 2003.
21. *Allen, Irwin Lewis.* The City in Slang: New-York Life and population Speech. N. Y.; Oxford, 1993.
22. *Salinger J. D.* The Catcher in the Rye. Moscow, 1968.

**LANGUAGE PECULIARITIES OF THE CHARACTERS OF
J. D. SALINGER'S NOVEL *THE CATCHER IN THE RYE* AS THE
INDICATOR OF THE MID. 20TH C. CULTURE**

Iryna Holter

In the paper the author investigates the speech style and language peculiarities of the characters in the novel by J. D. Salinger *The Catcher in the Rye*. Analyzing the language peculiarities and the speech style of the characters of the famous novel the author compares it with the speech of modern teenagers and demonstrates how the slang of teenagers has changed in the last fifty years since the time the novel was written, traces the connection between language and culture, and comes to the conclusion that speech of characters helps to understand better both the epoch and the time as language is the reflection of the epoch. The characters of the novel have their original speech characteristics. They help us to understand them and their yearnings better. Having analysed the language of the teenagers – schoolboys and students of that period we can see that a major factor which determined tastes and language peculiarities of young people was the pop culture moulded in the post-war period. The vocabulary of Holden Colfield's language, the language of mass media of that time, and the language of other documentaries and art works analysed by the author contains “neutral” slang words, vulgarisms, taboo, and also specific Americanisms, which later on (in the mid 1950s) began to be used not only in America, but also in Great Britain. In this period the American style of life, penetrating into the Old World due to the films, became more and more abundant.

Key words: language peculiarities; speech style; slang; lexicon; vulgarism; jargon.